

Valsts vides dienests

Radiācijas drošības un kodoldrošības joma

Publicēts: 23.10.2020.

Sadarbība ar Starptautisko atomenerģijas aģentūru (SAEA) un pieteikšanās dalībai SAEA pasākumos

Kas ir SAEA?

[Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra](#) (SAEA) ir Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Drošības padomes paspārnē izveidota (1957.gadā) saistītā organizācija, kuras darbības galvenais mērķis ir kodolieroču neizplatīšana un kodolenerģijas drošas izmantošanas veicināšana miermīlīgiem mērķiem. Latvija SAEA pievienojās 1997.gada 10.decembrī un šobrīd ir viena no 173 dalībvalstīm (dati uz 01.01.2022.).

Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs (VVD RDC) saskaņā ar likumā "Par radiācijas drošību un kodoldrošību" noteikto veic radiācijas drošības un kodoldrošības uzraudzību un kontroli, kā arī, lai paaugstinātu radiācijas drošības līmeni valstī, veicina darbu vadītāju, darbinieku, radiācijas drošības ekspertu un medicīnas fizikas ekspertu apmācību un nodrošina VVD RDC darbinieku apmācību. Vienlaikus likums nosaka, ka VVD RDC koordinē tehniskās palīdzības programmas radiācijas drošības jomā.

VVD RDC darbojas kā nacionālais kontaktpunkts SAEA Tehniskās sadarbības programmā un koordinē Latvijas pārstāvju dalību SAEA darba sanāksmēs, semināros, apmācībuursos, konferencēs, simpozijos, pieredzes apmaiņas un zinātniskajās vizītēs. Atsevišķa formāta pasākumiem Latvijas kandidāta pieteikums tiek virzīts sadarbībā ar Latvijas Republikas Pastāvīgo pārstāvniecību ANO, EDSO un citās starptautiskajās organizācijās Vīnē.

2. Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra loma Latvijas pārstāvju dalībai SAEA pasākumos

VVD RDC nodrošina informācijas izplatīšanu par SAEA pasākumiem, kuru mērķauditorija ir Latvijas organizācijas, pieteikumu nacionālo izvērtēšanu un virzību SAEA izvērtējumam.

Latvijas pārstāvēšanai SAEA Tehniskās sadarbības programmā un kandidātu virzībai SAEA pasākumos nacionālās kontaktpersonas*:

Sadarbības nacionālā kontaktpersona ([National Liaison Officer](#) (NLO)) - VVD RDC direktore Dace Šatrovska (tālrunis 67084305, e-pasts: dace.satrovsk@vvd.gov.lv).

Sadarbības nacionālās kontaktpersonas vietnieks (National Liaison Assistant (NLA)) - VVD RDC Licenču un reģistru daļas projektu koordinators Andris Romāns (tālrunis 67084207, e-pasts: andris.romans@vvd.gov.lv).

Pastāvīgā pārstāvniecība (Permanent mission (PM)) – Latvijas Republikas Pastāvīgā pārstāvniecība ANO, EDSO un citās starptautiskās organizācijās Vīnē (Stefan Esders Platz 4, A-1190 Vīne, Austrija, tālrunis +43 13287290, e-pasts: edso@mfa.gov.lv).

*The National Liaison Officer (NLO) is designated by the relevant government authority and recognized by the International Atomic Energy Agency (IAEA) as the primary contact person between the IAEA and the Member State on matters relating to the IAEA, in particular the technical cooperation programme. The NLO manages coordination within the country (project counterparts, relevant sectoral units of the government, national planning entity, universities and research institutions), and liaises with the United Nations Resident Coordinator and local representatives of bilateral and multilateral partners.

National Liaison Assistant (NLA) - can perform all tasks an National Liaison Officer (NLO) under the direction of the NLO

3. SAEA pasākumu norises formāti un dalības nosacījumi

Latvijas pārstāvji var pieteikties piecu formātu SAEA pasākumos, kas tiek rīkoti:

Reģionālo projektu (RERxxxx) ietvaros

Starpreģionālo projektu (INTxxxx) ietvaros

Nacionālo projektu (LATxxxx) ietvaros

[Regulārajos pasākumos](#)

[Konferencēs un simpozijos](#)

Nepieciešams ņemt vērā:

Pasākumi ilgst no divām dienām līdz 10 darba dienām, savukārt apmācības no trīs dienām līdz 2 gadiem (izstrādājot un aizstāvot diplomdarbu un iegūstot akadēmisko grādu).

Apstiprinātam dalībniekam visu laiku jāpiedalās pasākuma aktivitātēs.

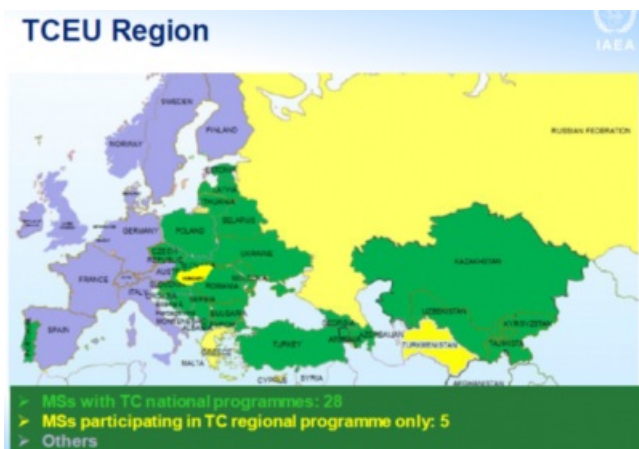
Pasākumu un apmācību norises darba valoda – visas Apvienoto Nāciju Organizācijas darba valodas. Latvijas kandidātiem iespējams pieteikties uz pasākumiem angļu un krievu valodā. Apmācību laikā tulkojums latviešu valodā netiek nodrošināts.

Sertifikāts par dalību tiek izsniegts tikai apmācību pasākumos.

Piesakoties izvērtējumam dalībai SAEA pasākumos reģionālo un starpreģionālo projektu ietvaros, kandidāts apliecinā, ka apstiprinājuma gadījumā viņa dalība papildus netiks sponsorēta no citiem avotiem, ja SAEA piešķirs finansējumu ceļa un uzturēšanās līdzekļu segšanai.

 [VVD RDC skaidrojums par SAEA pasākumu mērķauditoriju un nosacījumiem pēc tā īstenošanas formāta](#)

Reģionālos projektu pasākumos Latvijas kandidāti var pieteikties tikai tajos, kas tiek organizēti Eiropas reģiona reģionālo projektu (*REERxxxx*) ietvaros. Vienā Eiropas reģionālā projektā var būt iesaistītas no 3 līdz 32 reģiona valstis (Eiropas, Kaukāza un Centrālāzijas reģiona).

Eirāzijas reģiona SAEA Tehniskās sadarbības programmas dalībvalstis (SAEA)

Reģionālie projekti tiek īstenoti 2-5 gadu periodā, lielākajai daļai īstenošanas periods ir 3 vai 4 gadi. Katram reģionālajam projektam tiek nozīmēta nacionālā kontaktpersona, kas sadarbībā ar projekta vadošās valsts kontaktpersonu un konsultējoties ar valsts nacionālām kontaktpersonām tehniskās sadarbības programmā - NLO/NLA, realizē projekta aktivitātes un izplata informāciju par plānotajiem pasākumiem, kā arī veic pasākuma dalībnieku atlasī un izvērtēšanu.

 [Latvijas nacionālās kontaktpersonas SAEA reģionāliem un starpreģionālajiem projektiem, kas uzsākti 2018.-2019., 2020.-2021. un 2022.-2023.gada projektu ciklā](#)

Reģionālo un starpreģionālo projektu ietvaros SAEA organizē pasākumus sadarbībā ar dažādām starptautiskām organizācijām vai sponsorē dalību to organizētajos pasākumos, sedzot dalības maksu un citas izmaksas saistībā ar dalību. SAEA aktīvi sadarbojas ar:

Eiropas radioterapijas un onkoloģijas biedrību (European Society for Radiotherapy & Oncology (ESTRO))

Eiropas kodolmedicīnas asociāciju (European Association of Nuclear Medicine (EANM))

Krievijas Federācijas medicīnas fiziķu asociāciju (Association of Medical Physicists in Russia (AMPR))

Krievijas Federācijas Federālo biofizikālās medicīnas centru (Federal Medical Biophysical Centre (FMBC))

Starptautisko teorētiskās fizikas centru Itālijā (International Centre for Theoretical Physics (ICTP))

Inholland universitāti Nīderlandē

ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju (Food and Agriculture Organization (FAO))

Pasaules veselības organizāciju (World Health Organization (WHO))

Latvijas dalība SAEA Tehniskās sadarbības programmas nacionālajos projektos tiek īstenota, primāri balstoties uz savstarpēji apstiprinātu nacionālo sadarbības ietvardokumentu ([Country Programme Framework](#) (CPF)).

VARAM un SAEA 2019.gada 16.decembrī parakstīja ietvardokumentu Latvijas sadarbībai ar SAEA laika posmam no 2020. līdz 2025.gadam.

Ietvardokuments ir pamats vidēja termiņa sadarbības plānošanai starp Latviju un SAEA un nosaka prioritārās jomas, kurās kodoltehnoloģiju nodošana un tehniskās sadarbības resursi tiks novirzīti valsts attīstības mērķu sasniegšanai.

Ietvardokumentā 2020. – 2025.gadam Latvijai ir noteiktas četras prioritārās jomas:

- Radiācijas drošība un uzraudzības infrastruktūra;
- Zināšanu attīstība un pārvaldība kodolenerģētikas jomā;
- Cilvēku veselība;
- Radioaktīvo atkritumu apsaimniekošana un vides monitorings.

SAEA apstiprinātie Latvijas nacionālie projekti:

2018.-2019.gada ciklā

LAT0003 “Strengthening Knowledge and Skills in Radiotherapy Quality and Safety”. Projektu īstenoja Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte un Ķīmiskās fizikas institūts. Projekta pamatmērķis ir attīstīt mācību aprīkojumu, lai nodrošinātu radiācijas drošības un kvalitātes staru terapijā praktisko apmācību un uzlabotu radiogrāferu zināšanas un prasmes staru terapijā.

Apstiprinātais projekta budžets – 201 345EUR. Projekta noslēguma budžets – 216 802,93EUR

LAT6004 “Improving the Capacity of the Secondary Standards Dosimetry Laboratory for Radiation Protection Measurements”. Projektu īstenoja VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Projekta pamatmērķis uzlabot VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” spējas zema līmeņa radiācijas mērīšanai, nodrošinot radiācijas mēriekārtu kalibrēšanas un darbinieku individuālās dozimetrijas pakalpojuma uzlabošanu Latvijā.

Apstiprinātais projekta budžets – 194 470EUR. Projekta noslēguma budžets – 213 797,87EUR.

LAT9014 “Enhancing Nuclear and Radiation Safety and Organizational Effectiveness of Regulatory Infrastructure”. Projektu īstenoja Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs. Projektam ir noteikti 2 pamatmērķi:

veikt kodoldrošības un radioaktīvo atkritumu pārvaldības sistēmas pašnovērtējumu un starptautisko novērtējumu, piesaistot citu valstu ekspertus, lai pastāvīgi uzlabotu kodoldrošību un radiācijas drošību, un lai nodrošinātu augstu drošības standartu sasniegšanu radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas jomā,

nodrošināt VVD RDC un citu atbildīgo valsts institūciju darbinieku kvalifikācijas celšanu un pamatfunkciju izpildei nepieciešamā aprīkojuma iegāde.

Apstiprinātais projekta budžets – 243 730EUR. Projekta noslēguma budžets – 247 302,17EUR.

2020.-2021.gada ciklā

LAT0004 "Strengthening the Competence in Radiation Technologies and Safety for Biomedicine and Materials Science". Projektu īsteno Latvijas Universitāte (turpmāk – LU) sadarbībā ar Rīgas Tehnisko Universitāti. Projekta mērķis ir sniegt atbalstu LU, izveidojot Augsto enerģiju Tehnoloģiju centru, nodrošinot LU personāla apmācību un pieredzes apmaiņu dažādās jomās, sniedzot atbalstu apmācību programmu pārskatīšanai un dažāda veida aprīkojuma iegādi apmācību procesa nodrošināšanai.

Apstiprinātais projekta budžets – 150 800EUR.

LAT9015 "Strengthening Overall Radiation Safety Culture in Medicine and Improving the Knowledge Basis of Regulatory Personnel". Projektu īsteno VVD RDC. Projekta mērķis ir VVD RDC kapacitātes stiprināšana un radiācijas drošības kultūras veicināšana medicīnā, pilnveidojot arī ārstniecības iestāžu personāla zināšanas.

Apstiprinātais projekta budžets – 77 307EUR.

2022.-2023.gada ciklā

LAT6005 "Improving Quality of Radiotherapy for Rectal Cancer in the Liepaja Regional Hospital". Projektu īsteno SIA "Liepājas reģionālā slimnīca". Projekta mērķis ir taisnās zarnas vēža terapijas kvalitātes uzlabošana Liepājas reģionālajā slimnīcā un Kurzemes reģionā.

Apstiprinātais projekta budžets – 89 470EUR.

LAT6006 "Enhancing the Calibration Capabilities of the Secondary Standard Dosimetry Laboratory for X ray Measurements". Projektu īsteno - VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" Sekundārā Standarta Dozimetrijas laboratorija. Projekta mērķis ir Sekundārā Standarta Dozimetrijas Laboratorijas kalibrēšanas spēju paplašināšana rentgenstarojuma mērījumiem.

Apstiprinātais projekta budžets – 313 100 EUR.

LAT9016 "Strengthening the Regulatory Framework for Radiological Emergencies and Radioactive Waste Management". Projektu īsteno VVD RDC. Projekta mērķis ir nodrošināt VVD RDC un citu institūciju kapacitātes stiprināšanu radioaktīvo atkritumu pārvaldības jautājumos un gatavību radiācijas avāriju situācijām.

Apstiprinātais projekta budžets – 170 947EUR.

5. Informācijas izplatīšana par dalību SAEA pasākumos

1. Informāciju par iespēju pieteikties dalībai pasākumā izplata:

VVD RDC, izsūtot e-pastus vai vēstules;

Reģionālā projekta nacionālā kontaktpersona, saskaņojot ar VVD RDC un izsūtot e-pastus.

2. Pieteikumu iesniegšanas termiņš nacionālai atlasei

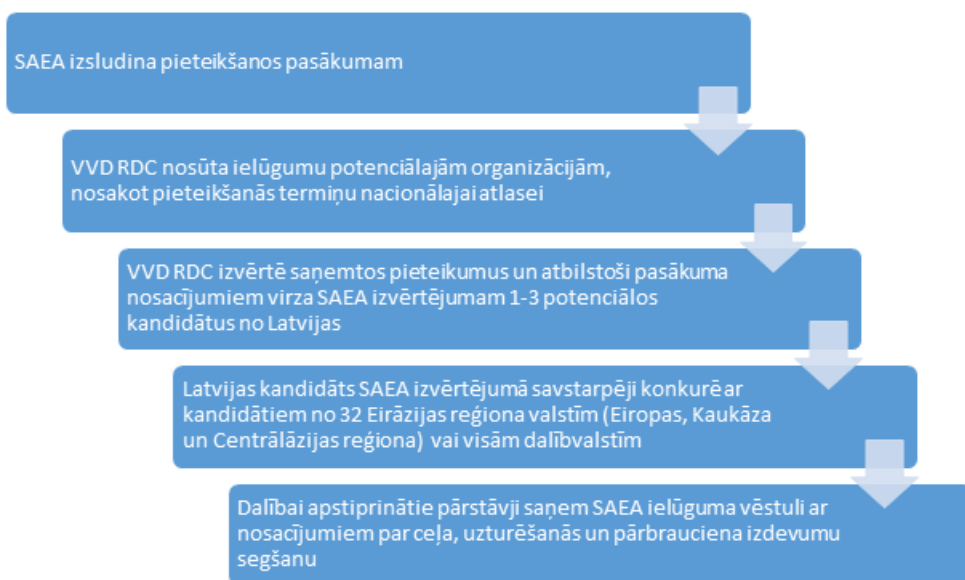
Pieteikumu iesniegšanas termiņu nacionālai atlasei nosaka VVD RDC, izvērtējot atlikušo laiku līdz SAEA noteiktajam pieteikšanās termiņam, ņemot vērā sākotnējās informācijas saņemšanu VVD RDC un nosacījumus par iesniedzamo informāciju.

Ja līdz SAEA pieteikumu iesniegšanas termiņam ir vismaz 3 nedēļas, tad iesniegšana VVD RDC nacionālai atlasei ir jāveic vismaz 5 darba dienas pirms SAEA noteiktā termiņa;

Ja līdz SAEA pieteikumu iesniegšanas termiņam ir mazāk par 3 nedēļām, tad iesniegšana nacionālai atlasei ir jāveic vismaz 1 darba dienu iepriekš, nosakot konkrētu pulksteņlaiku, līdz kuram pieteikumi tiek pieņemti izskatīšanai;

Konferencēm un simpozijiem – vismaz 1 mēnesi iepriekš;

Nacionālo projektu ietvaros organizētajām pieredzes apmaiņas un zinātniskajām vizītēm - vismaz 7 mēnešus pirms plānoto apmācību sākuma datuma.

Pieteikšanās shēma dalībai SAEA apmācību un koordinācijas pasākumiem (VVD RDC, 2019)

6. Pieteikšanās dalībai SAEA pasākumos

Pieteikšanās reģionālo, starpreģionālo un nacionālo projektu pasākumiem

Pieteikšanās notiek, izmantojot SAEA Tehniskās sadarbības programmas pasākumu dalībnieku atlases vietni [InTouchPLUS](#),

tajā autorizējoties ar SAEA vienotās piekļuves kontu [NUCLEUS](#).

[Skaidrojums par profila izveidi un pieteikšanos SAEA pasākumiem InTouchPLUS vidē](#)

Izņēmuma gadījumos, iepriekš saskaņojot ar VVD RDC, ir iespējams pieteikties, izmantojot Microsoft Word formāta veidlapu:

 [TC Meeting](#)

(darba sanāksmēm (ME – Technical Meeting, Review Meeting, Plenary Meeting, Coordination Meeting), semināriem (WS – Workshop, RWS - Regional Workshop, Training Workshop), sponsorētai dalībai starptautisko organizāciju pasākumos (TC Sponsored – Technical Cooperation sponsored participation));

 [TC Training course](#)

(apmācību kursiem (TC – training course, IRTC - Inter-Regional Training Course, RTC -Regional Training Course, INT - International Training Course, Regional School) un nacionālajiem apmācību kursiem (NTC – National Training Course));

 [TC Fellowship/Scientific visit](#)

(pieredzes apmaiņas vizītēm (FE - Fellowship), zinātniskajām vizītēm (SV – Scientific Visit) un ilgtermiņa pēcdiploma apmācībām (PGEC - Postgraduate Educational Course)).

Papildus pieteikumam pievienojamie dokumenti (pēc pieprasījuma):

 [Pēdējos 5 gados saņemtās jonizējošā starojuma dozas novērtējuma veidlapa](#)

(Occupational Exposure History - OEH);

Medicīnas sertifikāts

 [Medical certificate](#)

- personām, kas uz pasākuma sākuma brīdī ir 65 gadu vecas;
- pasākumiem, kuri norit ilgāk par 1 mēnesi.

 [Konfidencialitātes apliecinājums](#)

Dalībai pieredzes apmaiņas vai zinātniskajā vizītē - kandidāta darba devēja apliecinājumu par nacionālā līdzmaksājuma nomaksu pēc apmācībām.

[SAEA vadlīnijas](#) par:

 [pieredzes apmaiņas norisi](#)

 [zinātnisko vizīšu norisi](#)

dalībnieka saistībām.

Pieteikšanās regulārajiem pasākumiem, konferencēm un simpozijiem**

Pieteikšanās notiek, izmantojot katram pasākumam individuāli izveidotās veidlapas:

Veidlapu A – dalībai pasākumā. Atsevišķos gadījumos kandidātam nepieciešams to pašrocīgi parakstīt un nosūtīt VVD RDC skenētu elektroniski un tās oriģinālu;

Veidlapu B – piesakot izvērtējumam piedāvājumu postera vai abstrakta prezentācijai pasākuma laikā;

Veidlapu C – piesakoties izvērtējumam finansējuma saņemšanai ceļā un uzturēšanās izdevumu segšanai. Kandidātam

veidlapu nepieciešams pašrocīgi parakstīt un nosūtīt VVD RDC skenētu elektroniski un tās oriģinālu. VVD RDC organizē tās iesniegšanu SAEA, sadarbojoties ar Pastāvīgo pārstāvniecību ANO, EDSO un citās starptautiskās organizācijās Vīnē

**Kopš 2021.gada tiek ieviesta iespēja dalībai regulārajos pasākumos, konferencēs un simpozijos pieteikties, lietojot SAEA Tehniskās sadarbības programmas pasākumu dalībnieku atlases vietni InTouchPLUS. Šiem pasākumiem pieteikumi papīra formātā netiek pieņemti izskatīšanai.

Informācija par SAEA privātuma politiku attiecībā uz personu datu apstrādi InTouchPLUS platformā un nodošanu trešajām personām pieejama [tīmekļa vietnē](#).

Ar informāciju par datu subjekta tiesībām un citu informāciju par personas datu apstrādi VVD var iepazīties VVD privātuma politikā, kas ir pieejama [šeit](#).

7. Statistika par VVD RDC koordinēto Latvijas organizāciju personāla kvalifikācijas celšanu un pēcdiploma apmācību

[Statistika par VVD RDC koordinēto Latvijas organizāciju personāla kvalifikācijas celšanu un pēcdiploma apmācību](#)

Latvijas Republikai, kā ikvienai SAEA dalībvalstij, katru gadu jāveic iemaksas SAEA regulārajā budžetā un dalībai Tehniskās sadarbības programmā jāveic iemaksas Tehniskās sadarbības fondā.

Finansiālais ieguvums, īstenojot nacionālos projektus un Latvijas pārstāvjiem piedaloties SAEA organizētajos apmācību un darba sanāksmēs, krietni pārsniedz veiktās iemaksas.

Gads	Pamatlikme	Iemaksas regulārajā budžetā		Iemaksas Tehniskās sadarbības fondā	
		EUR	USD	EURO	USD
2012		87 177	19 989	11 526	16 419
2013		90 210	20 605	13 217	16 419
2014	0.045	122 264	17 226	31 150	0
2015	0.045	125 050	17 732	31 409	0
2016	0.045	128 061	18 963	38 005	0
2017	0.048	140 643	20 944	40 759	0
2018	0.048	143 955	21 443	41 119	0
2019	0.048	147 255	22 234	41 359	0
2020	0.045	141 595	22 822	39 627	0
2021	0.045	145 582	23 482	40 301	0
2022	0.045	150 105	24 030	40 984	0

9. Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes

Ja neatradāt atbildi uz sev interesējošo jautājumu/-iem, par Latvijas pārstāvju dalību SAEA pasākumos, lūgums to iesūtīt VVD RDC, aizpildot anonīmu [aptaujas anketu](#).

<https://www.vvd.gov.lv/lv/radiacijas-drosibas-un-kodoldrosibas-joma-2>